

Yönetim Yazıları 40

Mesut KOYUNCU |Danışman-YMM| Yönetim Danışmanlık & Vergi Hizmetleri

Kurtuluş İhracatta...

Kağıt sektöründe sürekli gündemde bir konu, kapasite fazlası. Aslında 2024 yılı ile birlikte üretime de yansımaya başladı. Yeni kapasiteler bir bir devreye girdi. Yıllar geçtikçe, devreye giren bu kapasitelerin üretim miktarları daha da artacak. Hem çalışma süreleri hem de verimlilik artışları üretim miktarlarını yukarılara taşıyacak.

Peki 2024-2025 yıllarında yeni kapasite kaynaklı üretim artışları ne oldu? Nereye yöneldi? Nerelere sarf edildi?

a- Yıllar İtibariyle Oluklu Mukavva Kağıt Üretimi

İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanan “Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi Sektör Raporu”¹ ile Selüloz ve Kağıt Sanayi Vakfı² yıllık istatistiklerinden 2023-2025 yılları oluklu mukavva (OM) kağıt üretim miktarlarının aşağıdaki gibi olduğunu anlıyoruz.

OM Kağıt	Üretim (ton)	Üretim Artışı (ton)
2023 Yılı	2.914.520	-2.292
2024 Yılı	3.266.479	351.959
2025 Yılı	3.570.553	304.074

Kısmen 2023, akabinde 2024 yılından itibaren ciddi olarak devreye giren yeni yatırımlar ile 2024 yılında 350 bin, 2025 yılında 300 bin tonun üzerinde, önceki yıla göre artan bir üretim ortaya çıktı.

¹İstanbul Sanayi Odası Sektör Raporları, “Kağıt ve Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi, Mart 2025 İstanbul

² [Selüloz ve Kağıt Sanayii Vakfı](#) (SKF)

b- Yıllar İtibariyle İhracat İthalat Miktarları

Türkiye’de üretilen oluklu mukavva kağıtlarının önemli bir kısmı testliner (TL) fluting (FL) olarak adlandırılan geri dönüşümden üretilen kağıtlardan oluşmaktadır.

Bu kağıtların 2023-2025 yılları arası ithalat ve ihracat miktarları, ilgili Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (G.T.İ.P) bilgilerinden yararlanılarak aşağıya aktarılmıştır.

TL FL İHRACAT	Toplam	Fark	TL FL İTHALAT	Toplam	Fark
2023 Yılı	179.577		2023 Yılı	398.849	
2024 Yılı	274.109	94.532	2024 Yılı	193.703	-205.146
2025 Yılı	457.908	183.799	2025 Yılı	81.510	-112.193

28/06/2024 tarih 8651 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile ilgili kararda belirtilen kağıtlar için (Bir kısım TL, FL geri dönüşümlü kağıtlar) koruma önlemi getirilmiş, (Karar yayımı tarihinden itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girmiştir.) birinci yıl için (kararın yürürlüğe girdikten sonraki oniki aylık periyod) ton başına 87, ikinci yıl için 86, üçüncü yıl için 85 ABD doları ek mali yükümlülük uygulanmasına karar verilmiştir.

Bu karar FL, TL kağıtlarının ithalatını ciddi oranda düşürmüştür.

Artan ihracat ve azalan ithalat miktarlarının toplamı ile yıllık üretim artışlarının karşılaştırılması aşağıdaki gibidir.

TL, FL	Üretim Fazlası	Artan İhracat	Azalan İthalat	İhr. İth.	İç Tüketim Değişimi
2024 Yılı	351.959	94.532	205.146	299.678	52.281
2025 Yılı	304.074	183.799	112.193	295.992	8.082

Yukarıdaki hesaplama dikkate alındığında 2024-25 yıllarındaki fazladan üretilen OM kağıtlarının önemli bir kısmının ihracata ve azalan ithalat yerine iç tüketime yöneldiğini görüyoruz.

Çalışmayı biraz daha ileriye taşıyalım. TL ve FL cinsi kağıtlar ile birlikte, G.T.İ.P. 48..... genel kodu ile yapılan OM kağıtlarının tamamını kapsayan (selülozdan üretilen kağıtlar da dahil) ithalat ve ihracat miktarları üzerinden yaptığımız değerlendirmede de 2024-25 yıllarında fazladan üretilen kağıtların çok önemli bir kısmının yine artan ihracata ve azalan ithalat yerine tüketime gittiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

OM Kağıt	Üretim Fazlası	Artan İhracat	Azalan İthalat	İhr. İth.	İç Tüketim Değişimi
2024 Yılı	351.959	88.394	174.048	262.442	89.517
2025 Yılı	304.074	179.425	120.007	299.432	4.642

c- Ne Anlama Geliyor?

2024 ve 25 yılları değerlendirildiğinde, azalan ithalat artan ihracat miktarları sonrası iç piyasaya kalan TL, FL cinsi kağıtların toplam üretime oranı 2024 yılında %1,6 sonraki yılda %0,23 olarak hesaplanabilir.

OM Kağıt	Üretim (ton)	Üretim Fazlası	Artış Oranı	İç Tüketim Değişimi	Oran
2024 Yılı	3.266.479	351.959	10,8%	52.281	1,60%
2025 Yılı	3.570.553	304.074	8,5%	8.082	0,23%
2025 Kümülatif		656.033	18,4%	60.363	1,69%

Dolayısıyla bu iki yılda üretilen 2024 yılı için 351 bin ton, 2025 yılı için kümülatif (351 bin + 304 bin=) 656 bin ton kağıt neredeyse tamamen ihracat artışına ve azalan ithalat yerine kullanılmıştır. 2024-25 yıllarında artan üretimin kümülatif olarak 2025 yılında iç piyasaya aktarılan kısmı sadece 60 bin tonun biraz üzerindedir.

Her iki yılın kümülatif üretim artışının (656 bin ton) **2025 yılı üretimine** (3.570 bin ton) oranı %18,4 iken, azalan ithalatın yerine kullanılanlar hariç iç tüketim artış oranı sadece %1,69 civarındadır.

Yeni kapasitelerin devreye girmesi ile fazladan üretilen TL ve FL cinsi kağıt miktarları henüz iç piyasa için tam olarak bir tehdit oluşturmamıştır.

d- 2026 Yılına İlişkin Beklentimiz

2025 yılında, kıst dönem itibariyle devreye giren yatırımların 2026 yılında daha fazla süre çalışacak olmaları, yeni yatırımlardaki verimlilik artışları, 2025 yılında 3.500 bin tonun üzerinde olan üretim miktarının 4 milyon tonun üzerine çıkılacağını göstermektedir.

2026 yılı için bir önceki yıla göre 450 bin ton civarı fazla üretimden bahsedebiliriz.

İlgili G.T.İ.P. takibinden, yılın ilk çeyreğindeki FL, TL ithalat ve ihracat miktarlarının aşağıdaki gibi olduğunu görüyoruz.

Dönem	TL, FL İhracat	TL, FL İthalat	OM Kağıt İhracat	OM Kağıt İthalat
2026 1. Çeyrek	125.249	17.951	125.563	72.188

Bu verilere göre 2026 yılı TL, FL ithalat ve ihracat miktarlarını tahmin etmeye çalışalım.

1. Simülasyon

TL ve FL kağıtlarında 2026 yılının birinci çeyreğindeki ithalat ve ihracat miktarlarının 2025 yılı birinci çeyrek miktarlarına bölünmesi ile bulunan oranın diğer çeyreklere de uygulanması halinde 2026 yılı TL, FL ihracatının 720 bin ton civarında olacağı, ithalatının da daha fazla azalma imkanı kalmadığından ancak 70 bin tonlara düşeceğini simüle edebiliriz.

TL FL İHRACAT	1.Çeyrek	2.Çeyrek	3.Çeyrek	4.Çeyrek	Toplam	Fark
2025 Yılı	79.592	103.166	144.210	130.940	457.908	
2026 Yılı Tahmin	125.249	162.346	226.934	206.052	720.582	262.674

TL FL İTHALAT	1.Çeyrek	2.Çeyrek	3.Çeyrek	4.Çeyrek	Toplam	Fark
2025 İthalat	20.620	30.081	18.114	12.695	81.510	
2026 İthalat Tahmin	17.951	26.187	15.769	11.052	70.960	-10.550

FL, TL	Üretim Fazlası	Artan İhracat	Azalan İthalat	İhr. İth.	İç Tüketim Değişimi
2026 Yılı	450.000	262.673	10.550	273.224	176.776

Bu verilerle iç tüketime kalacak miktar 176 bin ton olacaktır.

2. Simülasyon

TL, FL kağıtlarının 2026 yılı birinci çeyreğindeki ihracat ve ithalat miktarlarının 2025 yılı son çeyreğine bölünmesi ile bulunacak değişim oranlarının, 2026 yılı diğer çeyreklerine simüle edilmesi halinde aşağıdaki tahminlere ulaşılmaktadır.

TL FL İHRACAT	1.Çeyrek	2.Çeyrek	3.Çeyrek	4.Çeyrek	Toplam	Fark
2025 Yılı	79.592	103.166	144.210	130.940	457.908	
2026 Yılı	125.249	119.805	114.598	109.617	469.270	11.362

TL FL İTHALAT	1.Çeyrek	2.Çeyrek	3.Çeyrek	4.Çeyrek	Toplam	Fark
2025 İthalat	20.620	30.081	18.114	12.695	81.510	
2026 İthalat	17.951	25.383	35.892	50.752	129.979	48,469

OM Kağıt	Üretim Fazlası	Artan İhracat	Azalan İthalat	İhr. İth.	Fark
2026 Yılı	450.000	11.362	-48.469	-37.107	487.107

2026 yılının birinci çeyreğinde 2025 yılı son çeyreğine göre ihracat çok az artmış, ithalat ise beklentilerin üzerinde artmıştır. 2026 yılı diğer çeyreklerinin bu trende göre hareket etmeyeceğini ve ihracatın bu simülasyondakinin çok üzerinde, ithalatın ise en fazla 2025 yılı miktarları kadar olacağını tahmin ediyoruz.

Dolayısıyla çalışmamıza birinci simülasyona göre devam ediyoruz.

Birinci simülasyona göre iç tüketime sarf edilecek fazladan TL, FL üretimi 176 bin ton, bunun toplam üretime oranı %4,4 olarak hesaplanabilir.

OM Kağıt	Üretim (Tahmin ton)	Üretim Fazlası	İç Tüketim Değişimi	Oran
2026 Yılı	4.020.553	450.000	176.776	4,40%

İç pazarda tüketilebilecek bu makul miktar için, 2026 yılında 700 bin ton üzerinde ihracat yapılması adeta bir zorunluluktur. Öyleyse 2025 yılına göre yaklaşık 250 bin ton daha fazla ihracat yapılmalı, 2025 yılının ihracatı en az %50 oranında artırılmalıdır.

e- Kurtuluş İhracatta!

TL, FL cinsi oluklu mukavva kağıtlarının üretiminde bir kapasite fazlalığından şüphemiz yok. 2024 yılında başlayan üretim fazlası krizi, fazladan üretilen ürünler bu yıla kadar iç piyasada tüketilmese de her yıl biraz daha artarak devam ediyor.

Bu çalışmada etraflıca aktarmaya çalıştığımız üzere, 2025 yılında 3.570 bin ton olan TL, FL üretiminin 2026 yılında 450 bin ton civarında artarak 4 milyon tonun üzerine çıkabileceğini tahmin ediyoruz.

Rivayet değil ise bu üretime konu kapasite 5 milyon tonun üzerindedir. Önümüzdeki yıllar içerisinde bu kurulu kapasite her yıl biraz daha artarak üretime dönüşecektir.

Ne yapabiliriz?

Şirket bazında üretimi kısmen veya tamamen durdurmak, satış fiyatlarının artmasına neden olmadığı müddetçe hem verimlilik hem de üretim kayıpları nedeniyle bu yatırımların borçlarının ödenmesini güçleştirecektir.

Üretimi iç piyasaya sarfetmeye çalışmak ancak oluklu mukavvadan üretilen ambalajların alternatif kanallarda büyümesi ile özellikle plastik ambalaj karşısında tercih edilmesiyle mümkün olacaktır. Bunun efektif bir şekilde hayata geçmesi, kararlılığa ve işi sıkı tutmaya bağlıdır. Haliyle zaman alacaktır.

Geriye ihracat kalmaktadır. Her yıl bir önceki yıldan fazla miktarda ihracat yapılmalıdır. Hatta üretim artışının tamamına yakını ihracata yönlendirilmelidir.

Kapasite fazlası üretimin ihracata yönelmesi ihracat fiyatlarını düşürüp karlılıkları azaltmaz mı?

Artan ihracat muhtemelen, potansiyel ihracat pazarlarında fiyatları haliyle karlılıkları düşürecektir. Sonuçlar belki de zarara dönecektir.

Lakin ihracat ile oluşacak zarar veya kar kaybının üretimin durdurulmasından oluşacak kayıplar (hem verimlilik hem de duruş kayıpları) ile üretimin iç piyasaya yönlendirilmesindeki kayıplardan daha az olacağını tahmin ediyorum.

İhraç edilemeyip, iç piyasada da sarf edilemeyen dolayısıyla stoklanan üretim fazlasının yaratacağı stok/finansman maliyeti bu yüksek faiz ortamında kabul edilebilir olmasa gerek.

Diğer yandan ihracat yapan firmaların daha uygun kredi olanakları yakaladıkları da bilinmektedir.

İhracatı artırırken kağıt üretiminde kullanılan hurda tedariki ve fiyatları ne olacak?

Yurt içinden toplanan hurda miktarı yıllar itibariyle neredeyse sabit kalmaktadır. Üretim için gerekli ilave hurda kağıt ancak ithalat yoluyla tedarik edilebilmektedir. Bu durum üretim artıkça, artış miktarına paralel devam edecektir.

Yurtdışından hem fiyat hem miktar hem de kalite olarak uygun hurda tedarik edebilen kanallarını geliştirebilen firmalar bu sorunun şiddetini azaltabilir.

En azından hurda tedariki ve artan maliyetinden gelecek tehdit, kağıdın üretilmemesi veya üretilip iç piyasaya yönlendirilmesinden ya da üretilip satılamayarak stoklanmasından daha ehveni şerdir.

İhracatını iyi organize edip, kuvvetli ve sürdürülebilir ihracat kanalları oluşturabilen, hurda tedarikini kalite, miktar ve fiyat üçgeninde optimize edebilen firmalar hayatta kalacaklar.

“Esaretin Bedeli” filmindeki o müthiş anekdot benzeri; “Kurtuluş İhracatta!”